

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

Caput II. Carthusiæ eremum Sanctus ingreditur, ex hac, in qua
sanctissime vivit, ab Urbano II Papa evocatur, discipulis, Romam eum
consecutis, ut Cartusiam repetant, suadet, Rhegiensem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

AUCTORE
SURIO.

regiones calidiorē, quam, quæ Gratianopoli adjacent, aeris temperiē gaudent, solitudinibus ingens anachoretarum multitudo fuit versata, uti in *Vitis Patrum apud Rosweydam videre licet.*

z *Prolixam eremi Cartusie descriptionem ex Innocentio Massono lectori exhibui in Commentario prævio num. 447 et binis seqq.*

aa *Adi Commentarii prævii num. 305 et binos seqq.*

bb *Videsis, quæ in secundum Vitæ præcedentis caput ad lit. i Annotata sunt.*

CAPUT II.

Cartusie eremum Sanctus ingreditur, ex hac, in qua sanctissime vivit, ab Urbano II Papa evocatur, discipulis, Romam eum consecutis, ut Cartusiam repetant, suadet, Rhegiensem archiepiscopatum recusat, ac deinde a Pontifice repetendæ solitudinis facultatem impetrat.

In Cartusiam Bruno ejusque socii ab Hugone episcopo ducuntur, piisque ibi,

a

b

c

d

ab omni interrim manuum opere non abstinentes,

Is exactis diebus, ascenderunt in montem, atque incolere cœperunt Cartusie solitudinem circa solemnitate nativitate sancti Joannis Baptistæ anno salutis nostræ millesimo octogesimo quarto a, antecedente, comitante ac dirigente et adjuvante eos in omnibus, res quoque necessarias eis suppeditante beato Hugone episcopo. Extructa tum ab illis est in editiori montis parte, quæ nunc dicitur ad beatam Mariam de Casalibus, ecclesia, et parva domicilia vel cellulæ apud fontem, qui usque in præsens fons sancti Brunonis appellatur b, haud procul ab ea ecclesia distantes, sed inter se tamen aliæ ab aliis separatae, ne alter alterius quietem et solitudinem inturbaret. Atque in iis cellulis singulis bini fratres debebant c, et quemadmodum prisci illi Ægypti monachi, silentio, orationi, lectioni, cordis puritati, et rerum divinarum contemplationi vacabant, certis etiam horis operi manuum, præsertim conscribendis libris, incumbentes, tum ut suæ inopiæ consulerent, tum etiam, ut ne quam darent occasionem illis, qui quærunt occasionem, sanctum eorum institutum calumniandi, quod nullam Ecclesiæ Dei navarent operam, sed suis dumtaxat rebus studerent d.

20 Solent enim imperiti homines eos ociosos et sanctæ Ecclesiæ parum utiles existimare, qui, ab hominibus separati, soli Deo et sibi dumtaxat vacent. Nesciunt enim id genus spiritalium rerum ignari et rudes, quantum possint apud Deum efficere preces sanctorum hominum, etiam in abditissimis solitudinibus commorantium, idque ob vitæ puritatem et innocentiam, quam facilius tueri possunt, qui extra homines vivunt, quam qui hominum turbis admiscuntur, nisi sancta, ut id faciant, eos cogat obedientia, quando etiam ethnicus quidam dicere potuit, se nunquam fuisse inter homines, quin seipso

minor rediret. Sed tamen sanctissimi patres D nostri, qui Cartusianæ vitæ prima jecere fundamenta, nihil tale sibi tribuentes, etiam libris scribendis operam dare voluerunt, et, ut sui successores id facerent, hortati sunt, ut saltem manibus verbum Dei prædicarent, quando ore non possent. Sic enim loquuntur statuta Patrum antiquorum e.

21 Itaque his et aliis piis exercitiis sese occupantes, omnem curam suam, ut Psalmista admonet f, super Dominum jactabant, nec quicquam de crastino solliciti erant earum rerum, quæ ad diem crastinum pertinerent, cogitatione omni in Dominum rejecta, non ignorantes illud Propheticum: Ego autem mendicus sum et pauper, sed Dominus sollicitus est mei, cujus est terra et plenitudo ejus, qui dat jumentis escam ipsorum et pullis corvorum invocantibus eum g. Tanta vero in illis charitas, inerat, ut alii

alios mutuis officiis antevertere conarentur, tantaque humilitas, ut certatim eorum, quæ recte fecissent, laudem et gloriam in alios transferre singuli cuperent. Sed ita fiebat, ut dum quisque vult sub alterius umbra delitescere, repercutus virtutum splendor omnes præclarior illustraret. Erat in cunctis spectata morum gravitas et maturitas, et nihilominus inter tot virtutum ornamenta horror et contemptus vanitatis omnis, quæ, haud secus ac tinea, pannos, virtutes et merita omnia exedit. Licebat in eis angelicam admirari vitam. Vivebant in multa patientia, in vigiliis, in jejuniis, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suavitate, in Spiritu Sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei.

22 Initio quidem, cum in eam solitudinem pervenissent, casas verius, quam cellas ibi extruxerunt. Inter eos autem degens vir sanctissimus Bruno, et fundamenta Cartusianæ Religionis jaciens, verbis et exemplis præclare eos instituebat. Ut enim inter astra sol, sic ille inter alios vitæ sanctitate excellere videbatur. In ejus pectore æterna Patris æterni sapientia Christus Dominus tanquam in sublimi arca residebat, et Spiritus sanctus sibi gratissimum condiderat domicilium; sublimis enim et ardui instituti futurus architectus singulari debuit cælestis gratiæ prærogativa eminere. Apparet autem sane, etiam ante Cartusianæ habitationem virum eum fuisse raræ cujusdam probitatis, integritatis, et gravitatis h, quod partim testantur ea, quæ supra dicta sunt, et confirmabunt etiam alia, quæ dicturi sumus. Inde colligi facile potest, qualem ille se tum præbuerit, cum jam, toto mundo contempto, vitam voluit ducere eremiticam, id est, rebus hujus mundi emortuam, et solis cælestibus inhiantem.

23 Qui enim, inter homines degens et mundi hujus prosperis successibus florens, virtutis studiosus fuit, multo sane præclarior et sublimior in horrida illa solitudine ita se comparavit, ut non solum virtutis studiosus, sed etiam virtutum omnium eximio splendore ornatus videri jure posset. Nec dubium, quin ab ejus excellenti sanctitate in omnia Cartusiani instituti monasteria illustria virtutum dimanarint exempla, quibus effectum sit, ut Cartusianus Ordo hodieque præ cæteris, quod tamen pace omnium dictum volumus, priscum illum rigorem suum retinere videatur, non quod nihil de eo remiserit, sed quod non ab eo sic deflexerit, ut magnam aliquam ruinam fecisse censendus sit.

e
exercitiis
totos sese
dedunt,
f

g

E

eos tamen inter
Bruno, qui
jam antea
probus admodum
fuerat,

F

h

insignibus
virtutum
exemplis
clucet. Magno
hinc

A sit. Remissæ sunt nonnihil paucis tolerabiles abstinentiæ illæ, sed tamen manet perpetuus piscium esus, multa jejunia, proluxæ vigiliæ, diurnæ preces, multaque alia carni sane molesta. Porro beatissimus Hugo episcopus, cujus sanctitatis fama celebris jam in omnes se regiones effuderat, tametsi eos omnes, qui cum sancto Brunone in Carthusiæ eremo degebant, multo amore et veneratione prosequeretur, at ipsum tamen Brunonem, quod in eo majora cerneret divinæ gratiæ ornamenta, in tanto honore et reverentia habuit, ut ejus consiliis non aliter, quam præceptis abbatis, obtemperaret.

24 Et licet, ut ait in ejus Vita Guigo, etiam prius divini amoris totus arderet incendiis, non aliter tamen ad disciplinæ cælestis exercitia eorum exemplis et familiaritate inferuit, quam si flammanti quis faci plures circumponat alias ardentis. Eratque cum eis, non ut dominus aut episcopus, sed ut socius et frater humilimus et ad cunctorum, quantum in ipso erat, obsequia paratissimus, adeo ut vir venerabilis Guillelmus Prior tunc sancti Laurentii, postea S. Theofredi Abbas, magistro Brunoni etiam ipse religiosa devotione non mediocriter alligatus, beati Hugonis contubernalis (bini quippe tunc per singulas inhabitabant cellas) apud magistrum Brunonem non leviter conquereretur, quod pene omnia, ad humilitatem spectantia, intra cellam sibi præripere officia, et episcopus non secum saltem ut socius, sed potius conversaretur ut famulus, non licere sibi, tristis asserens, ex servilibus operibus quicquam attingere, quæ juxta morem debebant per vices efficere, eo sibi cuncta præripiente. In tantum autem eremum devotus incolebat et sedulus, ut eum magister Bruno nonnumquam exire compelleret: Ite dicens, ite ad oves vestras, eisque, quod debetis, exsolvite.

25 Volebat etiam eo tempore, magnæ paupertatis et humilitatis ardore succensus, equitaturas suas cunctas vendere, et diviso pauperibus precio, propriis pedibus in prædicatione discurrere. Sed homo profundi cordis magister Bruno non consentit, timens, ne apud se forsitan extolleretur, aut a cæteris de singularitate judicaretur episcopis, aut (quod dubium non erat) id ipsum propter asperitatem et inæqualitatem consummare non posset itinerum. Ita quidem in beati Hugonis Vita, quam lector offendet, primo Aprilis die k, scribit is, quem diximus, Guigo, gravis in primis author et fide dignissimus. Potest autem ex his perspicue animadverti, quantæ authoritatis et existimationis fuerit beatus Bruno apud tam insignem episcopum, ut qui ei haud secus, atque suo abbati, raro eximie humilitatis exemplo obediit, ob ejus procul dubio excellentem sanctitatem et sapientiam. Sunt, qui scribant, eundem episcopum a beato Brunone Carthusiani instituti habitum monasticum accepisse l.

26 Eo quoque instante et efficiente, circumvicini omnes, tam ecclesiastici, quam nobiles et plebei, prona voluntate dedere beato Brunoni et fratribus ejus, perspecta eorum tam sancta, honesta et religiosa conversatione, quicquid juris obtinerent in Carthusiæ montibus, et intra limites ejus deserti m. Etsi autem beatus Bruno, olim in mundo celebris, jam omni mundi hujus calcata gloria, in eremo latitare, solique Deo ardenti amore ac desiderio inhærere, gustare, quam suavis sit Dominus, atque extra

eum prorsus nihil appetere summopere studeret, non potuit tamen usquequaque voto potiri suo. Nam cum non totos sex annos in illa exigua quidem, sed sancta sodalitate exegisset, Pontifex Urbanus secundus, qui olim beati Viri discipulus fuerat, cum ad illud sublime præcipui honoris fastigium evectus esset, cuperetque tantum munus accurate implere, non immemor egregiæ virtutis et illustris doctrinæ ejus sui Præceptoris, accivit eum per litteras ad sanctæ Ecclesiæ præstanda officia, graviter præcipiens, ne venire ad Urbem cunctaretur n.

27 Illo Pontificis mandato perlecto, ingens dolor invasit fratres et filios ejus omnes, nec admittebant consolationem, protestantes, nullo pacto in ea vasta solitudine posse perdurare, si tanti Patris præsentia orbarentur; se quidem mansuros, si maneret ipse; sin abiret, se pariter abituros. Eorum lachrymis Vir piissimus valde consternatus, et multa commiseratione permotus, cum ipsi quoque acerbissimum videretur post tantam amicæ solitudinis quietem, tantam animi tranquillitatem et conscientiæ serenitatem ad mundi hujus curas et strepitum revocari, eos blande consolari nitentur. Sciebat enim scriptum, esse: Qui vos audit, me audit o: itemque: Omnis anima potestibus sublimioribus subdita sit p, atque ea causa Pontificis mandatum non aliter accepit, quam cælesti oraculo ad se delatam vocem esset accepturus, atque ad fratres: Manere vobiscum, mihi, in Domino dilectissimi fratres, gratissimum; separari a vobis, gravissimum: sed mandatis Apostolicis obedire, ut ipsi quoque nostis, necessarium est.

28 Scitis, in ejus locum successisse Pontificem, cui dictum est a Christo, Pasce oves meas q. Non potest ergo numerari in ovibus Christi, qui non vult illi parere, cui Christus commisit ascendas oves suas. Equid vero mihi prodesse queat, hic vobiscum corpus efficere inedia et jejuniis, durisque suscepti instituti laboribus et exercitiis atterere, si interim per inobedientiam perdam animam meam? Nolite igitur, fratres mei, importunis hisce lachrymis affligere cor meum, et dolores meos doloribus vestris cumulare: sed in qua vocatione vocati estis, in ea permanetis, atque in hoc loco perseveretis. Confido autem in Domino, qui per nos humiles sibi habitaculum in hoc deserto construere visus est beato Hugoni episcopo, quod propositum gratiæ suæ hoc nostro divortio non patietur in irritum redigi: sed potius præstabit pro benignitate sua, ut ego in hac tentatione, mihi sane permolesta, obediens et fidelis inventus, ejus auctus benedictione, ad vos letus revertar. Nec dubitare debetis, etiamsi corpore ad tempus a vobis abero, quin semper vobiscum spiritu sim futurus.

29 Hæc illo dicente, omnes cum lachrymis elevant vocem, aiuntque ad eum: Tu es, Pater venerande, post Deum spes nostra, tu refugium nostrum, tu consolatio et consilium nostrum. Te ergo recedente, quid nos facturi sumus? Aut, te absente, ad quem recurremus? Erimus profecto sicut oves non habentes pastorem. Quam ob rem si ad Pontificem te trahit obedientia, tecum nos una trahat supereminens charitas, quæ est in Christo Jesu, quam separare et convellere non poterit neque mors, neque vita, neque ulla creatura. Audiens hæc beatus Bruno, cernensque, eos nullam admittere

AUCTORIS
SURIO.

n
Pontificioque
mandato, etsi
id sibi gravis-
simum acci-
dat.

E

o

p

obtemperan-
dum statuens
q

F

Romam, resi-
gnata Casa-
dei abbati
Cartusia, sese
confert.

tere

Apud Hugo-
nem, Gratia-
nopolitanum
episcopum,
qui ei,

non secus
atque abbati
obtemperat,
in pretio ha-
betur;

l
ast, dum ita
in Cartusia
visit, ab Urba-
no II Papa ex
hac evocatur,

m

AUCTORE
SURIQ.

tere consolationem, nec persuadere se illis posse, ut in Carthusia manerent, ne locus ille jam Deo dicatus, ad manus laicas et prophanas rursus devolveretur, quod prudenter ille timebat, commendavit et dedit eum venerabili viro Siguino abbati Casæ-Dei, qui fuit unus ex primis datoribus *r*, sed ita tamen id fecit, ut omnino constitueret reverti cum suis ad Carthusiam *s*. Peractis autem omnibus perceptaque beatissimi Hugonis episcopi benedictione, urgente Pontificis mandato, Romam profectus est.

eoque appul-
sus, ut disci-
puli, qui se-
cuti illum
fuerant,

50 Potest autem ex his quoque non obscure perspicui, quam eximia fuerit virtute præditus a quo sic pendebant religiosi fratres illi, ut vitam ipsam prorsus insuavem et molestam sibi putarent, si ejus præsentia frustrari ipsos oporteret. Ubi autem beatus Bruno Romam venit, Pontifex, ejus adventu mire exhilaratus, humanissime eum excepit, quippe quem unice amaret et veneraretur, atque in primis et intimis consiliariis et fidelibus amicis semper eum habuit, ejus consiliis in arduis Ecclesiæ negotiis nunquam non utens. Convenerunt autem ad eum, agente **B** id Spiritu Dei, fratres omnes, quos in Carthusia apud se habuerat *t*, et multo dolore affici cœpere, ipso vel maxime dolente, quod Carthusiæ solitudinem, quam Dominus sibi elegerat, reliquissent. In mentem enim eis veniebat, non carnes, aut cucumeres et pepones, ut illis murmuratoribus Israelitis in deserto, sed sanctæ meditationes, ferventes orationes, studiosæ lectiones, et spirituales consolationes, quibus in Carthusiano deserto perfrui erant, nec poterant erumpentes cohibere lachrymas, cum cernerent ex tam alta quiete et tranquillo silentio in molestissimos strepitus et varios rerum tumultus se conjectos esse.

Cartusiam
repetant, sua-
det.

51 Sed cum beatus Bruno a Pontifice recedendi copiam necdum impetrare posset, persuasit fratribus, ut ad Carthusiam redirent, obtinuitque a Pontifice literas ad abbatem Siguinum *u*, ut Carthusiæ eremum ipsis restitueret. Præfecit quoque eis suo loco Priorem Lauduinum, quo duce omnes ad Carthusiam reversi sunt *x*. Animadvertit ex his quoque Lector, quis vir fuerit beatus Bruno, quem tanti fecerit ipse totius Pastor Ecclesiæ, quemque tantum apud **C** se familiaritatis et autoritatis locum habere voluerit. Nos nolumus exaggerare singula, ne prolixi simus. Postquam autem fratres cum Laudoino in Carthusiam venere, et Pontificis literas Siguino abbati exhibuerunt, fratribus ejus cœnobii assentientibus, præsentem S. Hugone Gratianopolitano episcopo, et Hugone Lugdunensi Archiepiscopo, libere eis desertum Carthusianum remisit, et tum illis, tum successoribus eorum perpetuo tradidit possidendum *y*. Et hæc quidem primæ fuere Romani Pontificis literæ de Carthusiano instituto, quæ magno sunt documento, ab ipsis Carthusianæ Religionis initiis, eam a sede Apostolica approbatam esse *z*.

Hi deinde in
hac gravissi-
mam,

52 Ab eo autem die Carthusiana solitudo semper in Carthusianorum ditone permansit, simulque Carthusiana Religio usque in præsens illic perdurat. Ubi vero sanctus Bruno, in Pontificis curia degens, fratres illos incolumes ad Carthusiam revertisse, locumque illum obtinere, et tranquilla pace ac quiete frui cognovit, crebro ad eos scripsit, hortans illos, ut in via Domini constanter perseverarent. Verum non defuit in hoc spiritali paradiso tortuosus ille coluber et serpens antiquus. Præsentiens enim

jam tunc, quanta ad ipsum reditura essent **D** damna ac detrimenta ex illo præclaro sublimis et angelicæ vitæ instituto, cujus fundamenta tum substruebantur, immodicam illis fratribus pusillanimitatem et perplexitatem injecit, adhibitis ad eam rem, tanquam aptissimis instrumentis, quorumdam malignorum hominum linguis fraudulentis et fallaciosis, qui, novitates eos insimulantes, aiebant, illos in mortis discrimen sese conjicere. Et effectum sane est ab illis, ut optimi patres prorsus dubitarent, quidnam agendum ipsis esset, tum propter susceptæ vitæ austeritatem, tum propter deserti illius horrorem et vastitatem, in qua, illorum nequam hominum moti sermonibus, in vitæ periculum se venturos etiam ipsi jam formidabant. Contra autem non parum verebantur, si inde recederent, se Deum et stellas duces, quos episcopus Hugo viderat, offensuros.

53 His perplexitatibus aliquandiu bene multum exagitatis illis, ecce, benignissimus Deus, qui nunquam deserit sperantes in se, mittit ad eos, his de rebus inter se colloquentes, virum venerabilem, cano capite, crispo capillo, qui ait ad eos: Perplexi estis, fratres, utrum hoc in loco permanere, vel ex eo excedere debeatis. Sed ego dico vobis verbis Omnipotentis Dei Genitricem, Virginem perpetuam, vos in hoc deserto loco conservaturam, si in ejus honorem quotidie legere velitis preces ejus horarias. His dictis, repente ab eorum oculis ablati sunt. At illi, incredibili affecti gaudio, illam sacrosanctam Virginem, cui scirent ejus Filium, Regem immortalem omnium sæculorum, nihil negare posse, patronam totius Carthusiani instituti sibi delegerunt, et beatissimum Domini præcursorem Joannem patronum. Hominem autem illum, qui eis apparuit, sanctum Apostolum Petrum fuisse, inde vel maxime conjiciebant, quod ejus successor Urbanus secundus in Concilio Claramontensi beatissimæ Matris Dei preces horarias a toto clero dicendas instituit. Ex hac autem visione adeo sunt confortati in Domino, ut neque mors, neque vita illos separare posset a charitate Christi *aa*.

qua divinitus
liberantur,
tentationem
patiantur;

54 Cum autem Beatus Bruno summo Pontifici ad annos paucos strenuam navasset operam, nec parum Ecclesiæ Dei profuisset consilio, prudentia et sapientia sua, molestissime interim ferens curiæ strepitus et tumultus, quibus posthabitis, optabat semper redire ad tranquillam vitæ solitariæ portum, tandem ultra ferre non sustinens tanti desiderii flammam, antequam Pontifex e Placentia abiret in Gallias, multa precum instantia vix tandem obtinuit ad suam eremum recedendi, aut certe aliam, si sic visum esset, expetendi, copiam et facultatem. Per id tempus, annuente eodem Pontifice, electus fuit Vir sanctissimus Rhenigenensis ecclesiæ, quæ est prima totius Calabriæ metropolis, Archiepiscopus, multusque in eo erat Urbanus Pontifex, ut eum in ea dignitate confirmaret; sed non ignorans ille, quot periculis, quot curis et molestiis ejusmodi ecclesiasticæ functiones obnoxie sint, noluit electioni præbere assensum *bb*. Neque id pertinaciter tamen, sed modeste et humiliter, solo quietus amore, servata erga Pontificem obedientia et submissione, et erga proximos charitate.

E

aa
Sanctus vero
repetendæ so-
litudinis fa-
cultatem ab
Urano obli-
net:

F

bb

55 Tandem cum bona venia et benedictione Pontificis a curia discedens, Calabriæ deserta loca expetiit, adjunctis sibi aliquot ejusdem propositi

ad Cartusiam
tamen non
redit, sed in
Calabria
positi

A positi viris, quos jam vitæ ejus odor bonus et ferventes exhortationes ad mundi contemptum adduxerant *cc*. Didicerat enim, in Calabria regione multas esse solitudines, agendæ penitentia et vitæ solitariae consecrandæ aptissimas. Maluisset ille quidem, quod etiam crebro apud se constituerat, redire in Carthusiam ad fratres charissimos, quos eo remiserat; sed quia summus Pontifex cum sua curia proficisceretur in Galliam, in cujus finibus Cartusia sita est, vereretur, si ipse quoque eo se conferret, ne aut curiam declinare non posset, aut illam non reliquisset, sed sequi videretur. Potius igitur visum est Calabriam petere, nihil interim mutata voluntate suos in Carthusia revisendi, compositis sedatisque rebus *dd*. Satis hoc declarant literæ, quas ex Calabria solitudine fratribus in Carthusia degentibus scripsit, in quarum calce sic habet: De me autem, fratres, scitote, quoniam unicuique post Deum est desiderium veniendi ad vos et videndi, et quando potero, opere adimplebo, Deo adjuvante *ee*.

ee
Turritanam
eremum sece-
dit, in cujus
ipsem, si-
mulque in
vite
ff

dd
ee
ff
C
56 In ipsa autem Calabria venit ad quandam eremum, cui Turris nomen est, in diocesi Squillacensi *ff*, ibique non cellas alicujus pretii, quod sumptus non suppetent, sed casas humiles ex vili quidem materia, sed in Christo pretiosa, ædificavit. Quanta autem vitæ integritate et sanctitate cum suis illic versatus sit, quibus vacaverit pietatis et religionis exercitiis, quis verbis explicare queat? Potest quidem id aliqua ex parte innotescere ex epistola, quam Vir sanctus scripsit ad Radulphum Rhemensis ecclesie tunc præpositum, postea episcopum, ubi inter cætera ait: In finibus Calabriae cum fratribus religiosus, et aliquot bene eruditus, qui, in excubiis persistentes divinis, expectant reditum Domini sui, ut, cum pulsaverit, confestim aperiant ei, eremum incolo, ab hominum habitatione satis undique remotam. De cujus amœnitate aerisque temperie et sospitate, vel plantie ampla et grata, inter montes in longum porrecta, ubi sunt virentia prata et florida pascua, quid dignum dicam? Aut collium undique leniter se erigentium prospectum, opacarumque vallium recessum, cum amabili fluminum, rivorum, fontiumque copia, quis sufficienter explicet? Nec irrigui desunt horti, diversarumque arborum fertilitas.

solitariae lau-
des in epistola
ad Radul-
phum Viridem
occurrit.

57 Verum quid his diutius immoror? Alia quippe sunt oblectamenta viri prudentis, gratiora et utiliora valde, quia divina. Verumtamen arctiori disciplina studiisque spiritualibus animus infirmior fatigatus, sæpius his relevatur ac respirat. Arcus enim, si assidue sit tensus, remissior est, et minus ad officium aptus. Quid vero solitudo eremique silentium amatoribus suis utilitatis jucunditatisque conferat, norunt hi solum, qui experti sunt. Hic namque viris strenuis tam in se redire licet, quam libet, et habitare secum, virtutumque germina instanter excolere, atque de paradisi felicitate fructibus uti. Hic oculus ille conquiritur, cujus sereno intuitu vulneratur sponsum amore, quo mundo et puro conspicitur Deus. Hic oculum celebratur negociosum, et in quietâ pausatâ actione. Hic pro certaminis labore repensat Deus athleticis suis mercedem optatam, pacem videlicet, quam ignorat mundus, et gaudium in Spiritu sancto. Hæc est illa Rachel formosa, pulchra ad spectu, a Jacob plus dilecta, minus filiorum ferax, quam Lia fecundior, sed lippa. Pauciores enim

sunt contemplationis, quam actionis, filii. Verumtamen Joseph et Benjamin plus sunt cæteris fratribus a parte dilecti. Hæc pars illa optima, quam Maria elegit, quæ non auferetur. Hæc Sunamitis pulcherrima sola in omnibus finibus Israel reperta, quæ David fovisset senem, et calefaceret. Hæc in illis litteris *gg* scribit Vir sanctus, e quibus in ejus eximiam prædicationem multa peti possent, sed nos ad alia transimus.

AUCTORE
SURIUS.

99

ANNOTATA.

a *Cartusie eremum vere anno hic assignato, menseque Junio, cujus dies quarta supra vigesimam S. Joanni Baptistæ sacra est, ingressum esse S. Brunonem, Commentarii prævii num. 470 et tribus seqq. invicte probatum dedi.*

b *Ibi modo (adi Commentarii prævii num. 447, 448 et 477) exstat sacellum, S. Brunoni sacrum, cujus cum nec Surius hic, nec Blomenvenna et Puteanus in conscriptis a se Sancti Vitis uspiam meminerint, fuisse illud primum post Surii, aut certe post Blomenvennæ et Puteani ædificatum constructum, conjicio.*

c *Haud diu post S. Brunonis obitum Cartusiani jam non bini, sed singuli singulas cellas inhabitabant. Adi Commentarii prævii num. 473 et 486.*

d *Vivendi modum, quem Sanctus ejusque socii in Cartusia tenere, Commentarii prævii num. 483 et binis seqq. exposui.*

e *Consuetudines nempe, a Guigone conscriptæ cap. 28, uti Commentarii prævii num. 487 docui.*

f *Psalmi 54, v. 25.*

g *Psalmi 59, v. 18.*

h *Quam id apprimo veritati consonet, liquet potissimum ex iis, quæ Commentarii prævii § 4 et quatuor seqq. dicta sunt.*

i *Adi, quæ ad lit. p in Vitam antiquiorem supra annotata sunt.*

k *Et apud nos tom. I Aprilis, cui eadem sancti illius Gratianopolitani episcopi Vila exstat inserta, pag. 40, num. 11 et seqq.*

l *A veritate, qui hoc scribunt, aberrant. Adi Commentarii prævii num. 301 et seqq.*

m *Chartam publicam, qua id anno 1086 fecerunt, integræ intuli in Commentarium prævium num. 305 et binis seqq.*

n *De evocato e Cartusia S. Brunone per Urbanum II Papam, qui, quemadmodum Commentarii prævii num. 96 docui, ejus aliquando Remis discipulus fuerat, videsis Commentarii prævii § 50, intelligesque ex iis, quæ ibidem disserui, Sanctum nostrum vere, uti hic Surius ait, non integros annos sex, sed annos dumtaxat quinque, et sex aut septem menses in Cartusia commoratum fuisse, quando ex hac ab Urbano, qui anno 1088 ad supremam Ecclesie Cathedram fuerat evectus, accessit fuit.*

o *Lucæ 10, v. 16.*

p *Ad Rom. 15, v. 1.*

q *Joannis 21, v. 17.*

r *Celeberrimæ hujus in Alvernia abbatia regimini, quemadmodum Mabillonius in Annalibus Benedict. lib. lxxv, num. 53 docet, admotus fuit hic nominatus abbas anno 1078, annoque 1094, ut laudati Operis lib. lxxviii, num. 105 idem auctor tradit, munere illo sese abdicavit; fuisse autem eum ex iis, qui Cartusie eremum Sancto dedere, fidem facit Commentarii prævii num. 305 et binis seqq. recitata, qua hæc Sancto ejusque*

99

discipulis

AUCTORE
SURIO.

discipulis anno 1086 data fuit, charta publica.

s Parum hoc verosimile apparet. Ad Comment. præv. num. 315.

t Videtur Comment. præv. num. 327.

u Comment. prævii num. 328 integras hasce studioso lectori exhibui.

x Landuinum a Brunone Cartusie fratribus tunc primum, cum hi Romam ad Sanctum jam venissent, Cartusiamque repetere consensissent, præfectum fuisse, innuere hic videtur Surius; verum id jam inde ab eo tempore, quo Sanctus, Pontificio obtemperans mandato, relicta Cartusia, Romam petiit, factum esse, fidem facit publicum, quo Sancti discipulis Cartusia eremum Siquinus restituit, instrumentum, Commentarii prævii num. 329 recitatum.

y Videtur, quæ de hac Cartusie restitutione Commentarii prævii num. 329 et seq. in medium fore adducta.

z Vivendi modum, quem S. Bruno ejusque socii in Cartusia tenuere, Urbano II, summo Pontifici, placuisse, argumento sane sunt litteræ hic memoratæ; verum in hisce (Adi Commentarii prævii num. 328) cellæ duntaxat seu monasterii B S. Brunonis, non Instituti Cartusiani, mentio fit.

aa Videtur, quæ de visione hac adjunctisque, eam comitatis, dicta sint Commentarii prævii num. 603 et quinque seqq.

bb Sanctus sub concilii Placentini, anno 1093 celebrati, tempus nec primum ad Rhegiensem archiepiscopatum fuit electus, nec eremum repetendi facultatem a Pontifice obtinuit, contra ac Surius hic docet. Adi Commentarii prævii num. 352, 353, 356 et seq.

cc Consule, quæ in tertium Vitæ præced. caput ad lit. t notavi.

dd Cum Pontifex anno 1093, celebrato Placentiæ concilio, in Galliam primum abierit, Calabriamque Bruno jam inde ab anno 1090 adierit, liquet sane, non subsistere rationem, ob quam, cum in Calabriam secessit, Cartusiam non repetiisse hic asseritur.

ee Litteras, quas hæc voces terminant, quasque ad Cartusie fratres per Landuinum, ad hanc e Calabria revertentem, Sanctus misit, Commentarii prævii num. 679 et seqq. integras deli.

ff Adi Comment. præv. num. 332.

C Quo vera hic prædicari a biographo deprehendas, adi Commentarii prævii § 41, quo litteras illas integras recitavi, eaque, quæ congrua duxi, in easdem notavi.

CAPUT III.

In Turrimana eremo a comite Rogerio invenitur, præsentissimo periculo hunc liberat, duo ibi ejusdem liberalitate monasteria exstruit, in horum altero ad mortem usque sanctissime vivit, post obitum miraculis claret, tandemque, Pontifice permittente, a Cartusianis Cœlitum honoribus afficitur.

Postquam in ea Turrensi eremo beatus Bruno primum habitare cepit cum sociis, accidit, Deo id efficiente, ut quodam die Rogerius comes Calabria a, cum non parvo suorum grege et multa canum frequentia in eadem solitudine venationi incumbens, ad eum locum, quem sibi incolendum sumpserant servi Dei, totius rei nescius perveniret. Ubi cum canes sagaciter diversa ferarum vestigia explorarent, ad casas, in quibus beatus Bruno cum fratribus commorabatur, accurrerunt, atque illic, fixis pedibus, magno latratu indicabant domino suo, opimam se reperisse prædam. Comes, id conspicuus, ocyus cum suis advolat, offendit Patres illos in speluncis suis flexis genibus, erectisque in cœlum vultibus ac manibus simul orantes et laudantes Deum b. Tum ille, magna admiratione repletus, ab equo, cui insidebat, desilit, pie et comiter illos salutatur, quia causa eo advenerint, et quæ eorum sit conditio, accurate perquirunt. Postquam ex eis didicit omnia, impense lætatus est, laudans et glorificans Deum, qui tali ipsum præda dignum judicasset.

39 Persuadebat enim sibi, neque id temere, se terramque suam eorum meritis et precibus apud Deum adjutum et in pace conservatum iri. Atque ea causa, ut possent illic quietius vivere et diutius permanere, dedit eis ecclesiam sanctæ Mariæ et beati Stephani de eremo c. Ubi sane etiam crebro eos invisit, et res vitæ degendæ necessarias eis tribuit, et ea, quæ ad salutem animæ pertinerent, libenter ab eis audivit. Ipsum vero beatum Brunonem, aliorum pastorem et patrem, non solum præ cæteris arctius complectebatur, sed etiam sæpius ad se evocabat, multamque ei præstans reverentiam, semper cum primo loco habuit in domo sua, ejusque consiliis libenter parebat, et precibus, quibus plurimum fidebat, perpetuo sese commendabat d: nec eum sefellit opinio. Ejus enim beati Viri meritis Dominus a præsentissimo periculo et structis ei periculis illum liberavit; id quod Comes ipse in Dei gloriam, et ob divulgandam ubique sancti Brunonis sanctitatem litteris suis testatum reliquit in hæc verba:

40 Ego Rogerius, divina misericordia Comes Calabriae et Siciliae, nota esse volo omnibus fidelibus Christianis beneficia, quæ mihi peccatori concessit Deus orationibus reverendi mei fratris Brunonis, piissimi patris fratrum, qui habitant

D

A comite Rogerio, venationi vacante, in specu invenitur,

a

b

beneficiumque in se hunc principem.

F

c

d

quem in obsidione Capuana præsentissime